

**HOTUBA YA MHE. KASSIM MAJALIWA MAJALIWA
(MB), WAZIRI MKUU WA JAMHURI YA MUUNGANO
WA TANZANIA, KATIKA KILELE CHA MAADHIMISHO
YA MIAKA 20 YA BODI YA MIKOPO YA WANAFUNZI
WA ELIMU YA JUU, KITUO CHA MIKUTANO CHA
KIMATAIFA CHA JULIUS NYERERE,
DAR-ES-SALAAM - FEBRUARI 17, 2025**

UTANGULIZI:

- ***Mheshimiwa Jakaya Mrisho Kikwete, Rais Mstaafu wa Jamhuri wa Muungano wa Tanzania.***
- ***Mheshimiwa Tulia Ackson, Spika wa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania;***
- ***Mheshimiwa Prof Adolf Mkenda, Waziri wa Elimu, Sayansi na Teknolojia;***
- ***Mheshimiwa Lela Muhamed Musa, Waziri wa Elimu na Mafunzo ya Amali;***
- ***Mheshimiwa Albert Chalamila, Mkuu wa Mkoa wa Dar es Salaam;***

- ***Mheshimiwa Omari Kipanga, Naibu Waziri wa Elimu, Sayansi na Teknolojia pamoja na Naibu Mawaziri wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na wa Serikali ya Mapinduzi Zanzibar mliopo;***
- ***Mheshimiwa Balozi Dkt. Moses Kusiluka, Katibu Mkuu Kiongozi wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania;***
- ***Profesa Carolyne Nombo, Katibu Mkuu, Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia pamoja na Makatibu Wakuu wote mliopo;***
- ***Prof. Daniel Mushi, Naibu Katibu Mkuu, Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia anayeshughulikia masuala ya Elimu ya Juu, Sayansi na Teknolojia;***
- ***Dkt. Wilson Mahera Naibu Katibu Mkuu, Wizara ya Elimu Sayansi na Teknoloji anayeshughulikia Elimu msingi pamoja na Naibu Makatibu Wakuu wote mliopo;***
- ***Waheshimiwa Mawaziri wastaaifu kutoka Wizara ya Elimu;***

- **Waheshimiwa Makatibu Wakuu Wastaafu kutoka Wizara ya Elimu;**
- **Prof. Hamis Dihenga, Mwenyekiti wa Bodi ya Wakurugenzi ya Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu;**
- **Dkt. Bill Kiwia, Mkurugenzi Mkuu, Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu;**
- **Waheshimiwa Wakuu wa Wilaya wote Mkoa wa Dar es Salaam;**
- **Wakuu wa Taasisi mbalimbali mliopo;**
- **Wakuu wa Vyombo vya Ulinzi na Usalama;**
- **Waheshimiwa Wabunge;**
- **Waheshimiwa Mabalozi na Wawakilishi wa Taasisi za Kimataifa;**
- **Viongozi wa Vyama vya Siasa mliopo;**
- **Viongozi wa Madhehebu ya Dini;**

- ***Watumishi wa Taasisi mbalimbali za Serikali mliopo;***
- ***Wawakilishi wa Wadau wa Maendeleo, Sekta Binafsi na Asasi za Kiraia;***
- ***Wananchi wote mnaofuatilia tukio hili kwenye Vyombo vyaa Habari;***
- ***Wanafunzi mliopo nasi;***
- ***Vikundi vyaa Burudani;***
- ***Wanahabari;***
- ***Wageni Waalikwa;***
- ***Mabibi na Mabwana;***

Jamhuri ya Muungano wa Tanzania!

UTANGULIZI

Ndugu wageni waalikwa, nianze kwa kumshukuru Mwenyezi Mungu kwa neema ya uhai na kutuwezesha kushiriki katika maadhimisho ya pili ya Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu Juu ikiwa inatimiza miaka 20. Kama mtakumbuka, maadhimisho makubwa ya kwanza yalifanyika tarehe 15 Agosti, 2015 wakati Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu ikitimiza miaka 10.

Pili, nitumie nafasi hii kumpongeza Mheshimiwa Profesa Adolf Mkenda (Mb.), Waziri wa Elimu, Sayansi na Teknolojia, Profesa Carolyne Nombo, Katibu Mkuu, Profesa Hamisi Dihenga, Mwenyekiti wa Bodi ya Wakurugenzi ya Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu na Dkt. Bill Kiwia, Mkurugenzi Mtendaji wa Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu kwa kazi kubwa ya kusimamia chombo hiki muhimu na kupata mafanikio makubwa.

SALAMU ZA VIONGOZI WAKUU WA NCHI

Ndugu wageni waalikwa, sote tunafahamu ya kwamba Mheshimiwa Dkt. Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania alipaswa kuwa mgeni rasmi katika siku hii ya kilele cha maadhimisho, lakini kutokana

na majukumu mengine ya kitaifa imempendeza nije kumuwakilisha. Hivyo basi, kabla sijaendelea ninaomba niwasilishe salamu zake za pongezi nyingi kwenu sambamba na kuwatachia mafanikio katika kilele cha maadhimisho ya miaka 20 ya Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu.

Ndugu wageni waalikwa, pia nimekuja na salamu kutoka kwa Mheshimiwa Dkt. Philip Isdor Mpango, Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Mheshimiwa Dkt. Hussein Ali Mwinyi, Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi. Viongozi wetu pamoja na salamu nyingi za pongezi kwa maadhimisho ya miaka 20 tangu kuanzishwa kwa Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu hapa Tanzania wanatambua kazi kubwa mnayoifanya katika kuhakikisha kuwa wanafunzi Tanzania wanaendelea kupata fursa sawa ya masomo ya elimu ya juu.

MAADHIMISHO YA MIAKA 20 YA BODI YA MIKOPO YA WANAFUNZI WA ELIMU YA JUU

Ndugu wageni waalikwa, nimefahamishwa kwamba wakati wa maadhimisho haya yaliyoanza tarehe 10 Februari yamekuwa na shamrashamra nyingi zilizoambatana na kliniki za huduma katika mikoa 7,

makala za redio na televisheni, mashindano ya mbio za mchakamchaka kwa lugha nyingine ‘marathon’ na leo hii yatahitimishwa kwa mkutano huu hapa katika kituo cha Mikutano cha Kimataifa cha Julius Nyerere.

Ndugu wageni waalikwa, maadhimisho haya ni ya kipekee kabisa kwani yameweza kuwavuta wadau muhimu wa masuala ya mikopo ya wanafunzi wa elimu ya juu katika meza moja. Nimefurahi sana kusikia kuwa katika mkutano wa leo ambao ni wa kilele cha maadhimisho, wapo washiriki kutoka taasisi za fedha, ikiwemo wawakilishi wa benki mbalimbali, wawakilishi wa taasisi zinazotoa mikopo ya wanafunzi wa elimu ya juu za nchi za nje na wanufaika wa mikopo. Hii ni fursa ya kujifunza kutoka kwa wadau mbalimbali na kichocheo cha kufanya tathmini ya kina ya maendeleo ya chombo hiki muhimu.

Ndugu wageni waalikwa, kupitia maadhimisho haya jamii ya Watanzania imepata fursa ya kutambua hatua ambazo Bodi imepitia, hali halisi ya sasa na kubainisha njia muafaka za kuisogeza mbele zaidi. Ni ukweli usiopingika kuwa miaka ishirini imeipa Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu uzoefu mkubwa na ukomavu wa kutosha.

Ndugu wageni waalikwa, katika kipindi cha miongo miwili, licha ya changamoto mbalimbali ambazo Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu imepitia, lakini Bodi imekuwa na mafanikio makubwa. Mafanikio hayo yameifanya Bodi yetu ya Mikopo kuwa miongoni mwa taasisi bora za serikali barani Afrika katika kusimamia utoaji na urejeshaji mikopo ya wanafunzi. Pia Bodi imesaidia kuongeza wigo wa upatikanaji wa elimu ya juu kwa vijana wetu na kupiga hatua kubwa za kimaendeleo kupitia elimu na wataalamu waliopatikana.

Ndugu wageni waalikwa, hivyo, tunayo kila sababu ya kuwapongeza sana watendaji wote lakini pia viongozi wetu wakuu wa nchi kwa kuhakikisha ustahimilivu katika utoaji na uendeshaji wa mikopo kwa wanafunzi.

KAULIMBIU YA MAADHIMISHO

Ndugu wageni waalikwa, moja kati ya mambo yaliyonifurahisha katika siku ya leo ni pamoja na kaulimbiu ya maadhisho isemayo “**Maadhisho ya miaka 20 ya Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu- Athari chanya, Ubunifu na Huduma**”.

Kaulimbiu hiyo, imebeba uhalisia wa mahitaji ya jamii yetu kwa sasa kwani athari chanya ni matarajio ya kila afua zinazoteklezwa hapa nchini na suala la ubunifu ni muhimu sana katika kuimarisha utoaji huduma.

MWENENDO WA UGHARIMIAJI WA ELIMU YA JUU

Ndugu wageni waalikwa, maono ya namna bora ya kugharimia Elimu ya Juu yalianza mwaka 1994 ambapo Serikali ilianzisha Mpango wa Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu hapa nchini Tanzania. Mpango huo ulianzishwa ili kuhamasisha uchangiaji wa gharama katika elimu ya juu baada ya serikali kurejesha sera ya uchangiaji wa gharama mwaka 1992.

Ndugu wageni waalikwa, tangu mwaka 1994, Tanzania imeshuhudia mfululizo wa mageuzi katika ugharimiaji wa elimu ya juu. Jambo kubwa likiwa ni uanzishwaji wa Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu, tarehe 4 Juni 2004, baada ya Rais wa wakati huo, Hayati Benjamin William Mkapa, kuidhinisha Sheria ya Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu.

Ndugu wageni waalikwa, ninaona fahari kusema kuwa mafanikio tuliyonayo leo katika elimu ya juu, ni matokeo ya utashi wa kisiasa, uongozi thabiti, maono na michango ya viongozi wetu. Viongozi wetu katika awamu zote walifanya kazi kubwa ya kuhakikisha Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu inafanya vizuri.

Ndugu wageni waalikwa, nitumie fursa hii, kuwashukuru na kuwapongeza sana viongozi wetu walioona mbali kuanzisha mfumo huu wa ugharimiaji wa elimu ya juu kupitia Bodi ya mikopo. Ninawapongeza pia kwa kuendelea kuweka kipaumbele cha kutenga fedha kwa ajili ya kutoa mikopo hiyo ya wanafunzi wa elimu ya juu katika kipindi chote. Dhamira njema ya Viongozi wetu imewezesha hadi sasa wanafunzi 830,000 kunufaika na mikopo tangu kuanzishwa kwa Bodi. Aidha, fedha za Kitanzania shilingi **trilioni 8.2** zimetumika katika kugharimia wanafunzi hao.

Ndugu wageni waalikwa, mikopo hiyo imetumika kugharimia masomo ya aina mbalimbali na kuzalisha wataalamu wa fani na ujuzi tofauti. Wataalamu hao wengi bado wanaendelea kulitumikia taifa katika sekta mbalimbali na kuchangia maendeleo binafsi na ya taifa kwa ujumla.

Ndugu wageni waalikwa, hatua nyingine ya mafanikio ni kuboresha wigo wa ufadhilli wa masomo ya elimu ya juu kwa kuanzisha mpango wa ufadhilli wa ‘**Samia Skolashipu**’ mwaka 2022/2023. Programu hii maalumu ya utoaji ruzuku kwa wanafunzi wa elimu ya juu, imeanzishwa ili kuhamasisha vijana wenyewe ufaulu wa juu katika masomo ya sayansi kuendelea na fani zao. Lengo ni kuongeza wataalamu katika fani za sayansi, teknolojia, uhandisi na tiba.

Ndugu wageni waalikwa, vilevile kuanzia mwaka 2023/2024 kwa mara ya kwanza serikali imepanua wigo wa utoaji wa mikopo kwa wanafunzi wa Vyuo vya kati wanaosoma kozi zenyeye uhitaji mkubwa katika soko la ajira.

Ndugu wageni waalikwa, ongezeko la vyuo vikuu vya umma na binafsi nchini ni sababu nyingine muhimu iliyochangia katika maboresho ya elimu ya juu. Ongezeko la vyuo limechangia katika ongezeko la udahili wa wanafunzi wa elimu ya juu na hivyo kuchangia ongezeko la wigo wa utoaji wa mikopo.

Ndugu wageni waalikwa, isitoshe utekelezaji wa mpango ya serikali ya utoaji wa elimumsingi bila ada umechagiza wigo wa utoaji mikopo. Hii ni kwa kuwa wanafunzi wengi zaidi wameweza kupata fursa ya kuendelea na masomo hadi kidato cha sita kutokana na Serikali kuongeza wigo wa utekelezaji wa mpango wa elimumsingi bila ada hadi kidato cha sita.

MAFANIKIO YA BODI YA MIKOPO YA WANAFUNZI WA ELIMU YA JUU

Ndugu wageni waalikwa, kama sote tulivyowasikia kutoka kwa wazungumzaji waliotangulia, Bodi yetu ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu imepiga hatua kubwa ya mafanikio. Serikali inaipongeza na kutambua mafanikio ya Bodi yetu ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu tangu kuanzishwa kwake pamoja na hatua zote ilizopitia mpaka hapa ilipofika.

Ndugu wageni waalikwa, kama mtakumbuka, wakati Bodi hii inaanzishwa haikuwa na miundombinu ambayo leo hii tunaishuhudia na kujivunia. Hii ni jitihada ya Serikali ambayo imefanya kazi kubwa ya kuhakikisha Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu inapata miundombinu rafiki na rahisi kwa ajili ya kutekeleza majukumu yake.

Ndugu wageni waalikwa, hivi sasa mchakato wote wa uombaji na urejeshwaji mikopo unafanyika kwa kidijitali kwa njia ya mtandao. Kitendo hicho kimepunguza gharama na usumbufu kwa wanafunzi, wazazi na walezi.

Ndugu wageni waalikwa, ninaipongeza sana Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu kwa kuendana na kasi ya maendeleo ya teknolojia. Hii ni hatua kubwa ambayo Bodi imefikia na kwa hakika wanastahili kupata pongezi.

Ndugu wageni waalikwa, ninaipongeza Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu kwa kufanikiwa kukusanya fedha kiasi cha **shilingi trilioni 1.5** kutoka kwa wanufaika wa mikopo. Fedha hiyo ni sehemu ya shilingi za kitanzania **trilioni 2.1** zilizoiva kwa ajili ya kurejeshwa.

Ndugu wageni waalikwa, ninatambua marejesho hayo yamepatikana kutokana na jitihada na ubunifu mkubwa ambao unasaidia kuwafikia wanufaika ambao wamehitimu na mikopo yao imeiva.

MIKAKATI YA KUREJESHA MIKOPO ILIYOIVA

Ndugu wageni waalikwa, nimefurahi kusikia kuwa hivi karibuni mmekuja na kampeni inayoitwa '**FICHUA**'. **Kampeni ambayo inatekelezwa kwa** lengo la

kuhamasisha na kuwafikia wanufaika hususan ambao wamejajiri na hawajaanza kurejesha mikopo ili kujitokeza na kuanza kurejesha. Ninawapongeza sana kwa ubunifu huu na nimepata taarifa kuwa tayari matunda yameanza kuonekana tangu kuanza kwa kampeni hiyo.

Ndugu wageni waalikwa, katika kuhakikisha kuwa Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu haiwi mzigo kwa Wanafunzi Serikali iliamua kufuta tozo za kulinda thamani ya fedha ili kupunguza mzigo katika urejeshaji. Kwa sasa mnufaika anarejesha kiasi kile kile ambacho amekopeshwa kwani tozo hizo zilikuwa zinasababisha ongezeko la madeni ya mikopo hiyo.

Ndugu wageni waalikwa, katika hatua nyingine nimefarijika kusikia Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu tayari imeingia makubaliano maalumu ya kubadilishana taarifa za Watumishi na baadhi ya Taasisi za Serikali na za binafsi ili kusaidia upatikanaji wa taarifa za wanufaika ambao hawajaanza kurejesha mikopo yao baada ya kuhitimu.

MAENEKO YA MSISITIZO

Ndugu wageni waalikwa, kabla sijahitisha hotuba yangu, nitumie fursa hii kusisitiza kuhusu masuala muhimu kama ifuatavyo:

- Mosi:** Bodi iongeze wigo wa utoaji Elimu kwa umma kuhusu vigezo vya wanufaika na mikopo, programu za kipaumbele na taratibu za uombaji ili Watanzania wengi wawe na ufahamu wa kutosha.
- Pili:** Washiriki wote tumieni fursa ya mukutano wa leo kupanga mikakati ya kuimarisha Bodi ya Mikopo, tumieni uzoefu wa mataifa mengine, hususan katika namna ya kuongeza wigo wa upatikanaji wa fedha za kunufaisha wanafunzi wengi zaidi na kufuatilia wadaiwa wa mikopo,
- Tatu:** Bodi iboreshe mfumo wa kanzidata ikiwemo kuweka mikakati ya kufanya kazi kwa karibu na mamlaka nyingine kama Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa (NIDA) na mamlaka nyingine za utoaji wa leseni mbalimbali. Hii itasaidia kuwatambua waombaji na kuwabaini walionufaika na kustahili kurejesha mikopo.
- Nne:** Ninafahamu kwamba wapo baadhi ya waajiri ambao hawawasilishi makato ya mikopo kama Sheria inavyoelekeza. Niwakumbushe waajiri wote, mikopo inayotolewa haina budi kurejeshwa ili itumike kugharimia wanafunzi wengine. Hivyo,

ninatoa wito kwa waajiri wote wa sekta ya umma na binafsi watoe ushirikiano wa kutosha kwa Bodi ya Mikopo ili kuhakikisha wanufaika wote wa mikopo wanarejesha mikopo yao.

Tano: Kila mnufaika wa mikopo ikiwemo waliojiajiri na wajasiariamali wawe wazalendo na kuwajibika kurejesha fedha walizokopa ili kusaidia serikali katika kuongeza wigo wa utoaji mikopo kwa wanafunzi wapya.

Sita: Wizara ya Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki kupitia kitengo cha '**Diaspora**' na Balozi ziendelee kuweka mikakati ya kuwawezesha Watanzania wanoishi ughaibuni ambao ni wanufaika nao warejeshe mikopo yao.

MWISHO

Ndugu wageni waalikwa, nimalizie hotuba yangu kwa kuwashukuru, kwa mara nyingine wadau wote mlioshiriki katika Maadhimisho ya miaka 20 ya Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu. Nitumie nafasi hii kuwatachia ushiriki mwema katika maadhimisho haya na mikutano mkuu wa leo.

Baada ya kusema hayo kwa niaba ya Mheshimiwa Dkt. Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, ninatamka kuwa **nimehitimisha rasmi Kilele cha Maadhimisho ya Miaka 20 ya Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu.**

Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.